

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
Felelős és főszerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Uj vizeken

hánykolódik a román politika csolnaka s az ország agyonsanyargatott népe ezekben a válságos napokban új horizontok, új célok felé igyekszik kormányozni jóreményeinek törekeny csolnakát.

A természeti csapásoktól meglátogatott, bünös kezektől kifosztott ország népe egy hosszú tél kezdetén várja a megváltó csodát, amely pedig a külső és a belső körülmények ijesztő nehézségei miatt nem valószínű, hogy egykönnyen megjelenhessen a reája váróknak. A gazdasági és politikai csőd szélén, egy nagy morális válság fertőjében, a ragyogó nap felé nyújtjuk segélykérőleg kezünket, de a nap ragyogását letompítják a váratlanul leereszkedő őszi ködök s a szép jövő reményeitől pillanatra megvakuló szemünk megint csak sötétséget lát maga körül, melyből vakon tapogatódzva indulnánk megint a szépséges világosság felé, ha volna, ki kezünket megfogná s megmutatná a jognak, igazságnak s a szó tiszta értelmében vett konsolidációnak utját.

Sokan vannak, kik versenyt futnak azért, hogy ők legyenek azok, kik Románia csolnakát az új vizeken kormányozhassák. Sokan vannak, kik elhivatottnak érzik magukat új utaknak uttörői lenni, de vajjon megvan-e mind-egyikükben az erő, mely szükséges az uttörésre, a tudás, mely szükséges a

kormányzáshoz, a morális felelősségérzet, mely mindenekelőtt és mindenek felett elengedhetetlen feltétel ahhoz, hogy első legyen valaki az elégedetlenkedők országában.

Súlyos feladat, nehéz kötelesség vár Románia eljövendő kormányára. Augias istállójanak kiséprése szinte emberfeletti erőt, kitartást igényel. Egy félisten megtudott egykor ezzel a feladattal birkózni, de vajjon a mai modern idők sokkal szennyesebb közéletének megtisztítására akad-e egy egész ember?

Az elmúlt rezsím bűneinek jóvátétele, a jelen nehézségeinek áthidalása s egy boldogabb jövőnek az előkészítése oly feladatok, melyek egy minden tekintetben objektív, politikai zseninek, egész embert követelő munkálkodását teszik szükségessé. Nagyrománia első tíz évének mérlegével a legelfogultabb sovíniszta hazafi sem lehet megelégedve. Nemcsak kisebbségi szempontból, de a nagy egységgel szemben lettek oly hibák elkövetve, melyek ma szinte jóvátehetetlenek már, amelyek az országnak mérhetetlen károkat okoztak, amelyek tönkretettek országrészeket, kifosztottak társadalmi osztályokat s megingatták az ország ezer évekre terjedő létének alapjait.

Tíz év mérlege nyomán egy új érának, a munkának, szorgalomnak, tisztességnek és igazságnak korszaka kell megszülessen. A frázisoknak, a bombasztoknak, a végtelen ígéreteknek, a szemfényvesztésnek, az igazságnak két

mérlegen való méricskélésének ideje letelt. A tél előtt állunk, de a világon végig egy új frissítő tavaszi áramlat repül át, mely piadesztálra helyezi az egyetemes emberi jogokat, mely halomra dönti a múlt avult jelszavait s megszabja utját egy olyan tiszta demokráciának, melynek uralma alatt kivirágzik ismét a nemes munka, szorgalom és tehetség nyomán az emberiség beteg fája.

Reméljük, hogy a különböző pártoknak a bársonyszékekért folyó öldöklő iramában végeredményben ilyen célok megvalósításának a vágya fűti a harcos feleket. Azt akarjuk hinni, hogy nem a husosfazék mellé való jutás a cél, hanem az ország polgárainak ilyen fazekak mellé való leültetése az elkövetkezendő minisztereknek a törekvése.

A hatalomért küzdők személyes és politikai tulajdonságai nem ismeretlenek az ország közvéleménye előtt. Az elfogultság kerítésén kívül állva, bárki és bármelyik pártárnyalat kerüljön is az ország élére, első feladatául tekintjük az elmúlt decenium mérlegének a megvonását s az ebből folyó tanulságoknak a levonását. Aki ezt tiszta fejjel, elfogulatlanul megtudja tenni s építő munkájának úgy fog neki, hogy a tiszta erkölcsön alapozza meg a jövő feladatait, az az új vizeken mindig kedvező szelektől dagadó vitorlával fogja előbbre kormányozni a boldog jövő felé ezt az országot. —b—

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Hogy nyert grófi méltóságot az első Rún grófné? Sz. S.

Mária Theresia korában, Algyógyon két derék uri asszonyság lakott: Kún Istvánné-Bethlen Zsuzsánna és Győrfi Mózesné-Szilvási Krisztina. Jó barátságban éltek, egymást gyakran látogatták s jól töltötték együtt az időt.

Egyszer Kún Istvánné asszonyom, hogy eljött a nyár, elutazott Udvarhelyszékre s odamaradt jó sokáig, hírét se igen hallották, olyan messze volt akkor az ország egyik széle a másiktól.

Hát uram fia! mikor ősszel hazakerül s elkövetkezik az Urnak szent napja és templomra harangoznak, egyházba készül mind a két asszonyság: előbb érkezett Győrfiné később Kún Istvánné, s mi akad először is a szemébe.

Hát Győrfiné nem ott ül, ahol azelőtt rendszeren, vele egy sorban, hanem csináltatott magának egy külön helyet, 2 lépcsővel magasabbra, mint a többi, szép kékre festett veres szélű széket. Odaült nagy hegyesen s rá

sem igen nézett más ember fiára, olyan kevélyen tartotta a fejét.

Vége lesz az Isteni tiszteletnek; haza mennek. Kún Istvánné hivatja izibe a papot, Molnár uramat s kérdezi tőle:

— Molnár uram, miféle széket csináltatott Győrfiné s miért ül oda, nem a többi magunk féle sorába?!

— Annak bizony az a históriája, hogy Győrfiné asszony báróné lett. Könnyen adják Bécsben; Győrfi uram gárdista korából jó ismerős az udvarnál: meg aztán pénze is volt hozzá.

— Azt bizony rosszul tette tiszteletes uram, hogy erről engemet előbb nem értesített, de így is csak segítünk rajta valahogy!

Kún István uram derék, becsületes, de kissé tiszti-muszi ember volt. Nem sok vizet zavart, nem is igen bántott mást, ha neki békét hagytak.

— Nő hallja kigyelmed! — mondja neki ebédnél a felesége — Győrfiné báróné leve; nagyra is van vele; a templomban is már külön ül, magasabb széket csináltatott, mint a miénk: hanem azt mondom én! várok hat hónapig, ha azalatt grófné nem leszék, itt hagyom kigyelmedet; meglássa, hogy úgy lesz!

— Na de édes lelkem! miért beszélsz te nekem ilyent?

— Már akár lelkem, akár nem lelkem! de ez úgy lesz; nekem Győrfiné az orrom alá nem paprikáz!

Mit volt mit tenni! Kún István uram kihuzza a pénzes fiókját, de fele sem volt benne annyi, amennyiért a grófságot adták. Meg aztán restelte is, hogy kuruc nemzetség léteire titulusról kunyoráljon.

Szorultságban levelet irt Lázár Istvánnak s kért tőle kölcsön 6000 forintot; azt is megírta mire kell.

Édes öcsém uram! felelé Lázár István, aki olyan könnyen költi a pénzt, annak nem adnék kölcsönt, de ilyen idvességű célra szívesen adok. Kösse le a piskinci jószág részt aztán küldheti a tiszttartót a pénz után. — Ugy is tett.

El sem tölt a fél esztendő: megjött a grófság.

Bethlen Zsuzsánna asszony csináltatott a templomban, szembe a Győrfiné székével, másis külön széket, az is kékre volt festve piros széllel, de egy lépcsővel magasabb volt!

— Így lett grófné Mária Theresia idejében: az első Kún grófné,

Ahol milliók részére készül a gyógyszer.

Látogatás a világ legnagyobb szérumgyárában.

A Frankfurt melletti Höchst vegyészeti gyár kapui csak ritkán nyílnak meg az idegen előtt. Az emberi tudásnak csodás hatásu titkait őrzik itt hét lakat alatt, ami nem csoda, hiszen a világ gyógyszer piacának verseny nélküli egyeduralmódója a német készítmények megszámlálhatatlan mennyisége, melyek éppen olyan otthon vannak Afrika perzselő napja alatt, mint az örök telek hazájában. Ezért nem is volt tiszta véletlen, hogy a Németországot ellenőrző entente katonai bizottságok elsősorban vegyész-mérnökökből lettek összeállítva, kik valamennyien vegyészeti titkok után szaglászta. Így csak természetes, hogy a bejutás még a laikusok részére is kizárt dolog, mely alól csak a világhatalommal rendelkező sajtó illusztris újságíró reprezentánsaival tettek kivételt, akik előtt megnyílt a gyárkapu.

A titok azonban mindenki előtt, legyen az bárki, titok marad. Így esett az meg, hogy bizony az újságírók is a legszigorubb felügyelet mellett tették meg a gyárban körutjukat. Azonban még e nagy felügyelet mellett sem nyíltak meg a Migrán és Pyramidon, meg a többi készítmények tulajdonképpeni laboratóriumai. Csak ezeknek a pakolása volt látható, melyet egyforma fehérbe öltözött 800 tulnyomólag szőke leány végzett.

Minden titkolódzás megszűnt azonban a szérum osztálynál, mely magában egy egész hatalmas gyártelep. Az első pillanatban azt sem tudja az ember, hogy hol van. Az udvaron a legnemesebb fajú telivéreket sétáltatták lovászegények. A hatalmas udvart a legnagyobb tisztaságban tartott 200 lóra és öszvérré berendezett istálló övezi. Itt ápolják, etetik a szérum élő anyagát. A baktériumokat a szomszédos hatalmas fehér kórházszerű épülettömbben tenyésztik. Mindenhol a legkínosabb rend, a legmakulátlanabb tisztaság. A tudomány szolgálatába állítja a természet titkos erőit az emberiség javára. Az u. n. fehérházban a legkülömbféle infektív betegségek bacillus milliárdjait tenyésztik és kutatják azok tulajdonságait. A tenyésztés meglepően egyszerű. Egy-egy cseppel inficiálják a tányérok erőleves tartalmát s ebben egyenletes meleg mellett hihetetlen gyorsan szaporodnak aztán a bacillusok. A leves felülete piszkos-szürke hártáival vonódik be, mely idővel mind vastagabb réteggé képződik s így születik meg százezrek mérge. A pestis, tetanus, difteria, kolera stb. összesen vagy harminchatféle bacillus fajta tenyészik itt egymás mellett. A szérumkészítéshez ez az első lépés.

De mi is hát a szérum? Semmi egyéb, mint a természet egy ellenmérge, melyet maga a vér választ ki. A tudománynak itt nincs más dolga, mint a természetnek egy kicsit a segítségére sietni. Ez a következőképpen történik: Például a kolera bacillusával beoltják az egyik lovat, természetesen az első adagolás oly kicsiny, hogy nem árthat. Az adagokat később mind fokozzák, mindaddig, míg a különben teljesen egészségben megmaradó ló vére mintegy telítve lesz kolera bacillusal. Az ilyenformán telített ló nyakán lévő artériát megnyitják s körülbelül 2 liter mennyiségű vért fognak fel belőle. E kis operáció után, melyet a ló szinte meg se érez, a gondos ápolók keze között megint megkezdődik az életmódját, hogy bizonyos idő elteltével ismét áldozhasson vérből az emberiség gyógyítására. A lótól ilyenformán nyert vér bizonyos idő múltán három részben csapódik ki min-

den hozzájárulás nélkül, melynek harmadik, tehát legalsó része egy sárgás, áttetsző folyadék, — ez aztán a kész szérum. Az így előállított szérumot aztán az adagolás megállapítása végett fehér egerekbe oltják, melyek nagy üvegtartókban ezer számra tenyésznek s az emberiség minden fajta betegségét átszenvedik. Az adagolt szérum kis üvegecskében aztán megindul szerteszét a világba — gyógyítani s harcolni a halállal. A gyár képes egy-egy kitörő járvány leküzdésére egyszerre 100.000 beteg részére azonnal szérumot szállítani.

A szérum készítésében rejlik e műveknek megdönthetetlen erkölcsi ereje. A szérumgyártás nem üzlet — erre az a hatalmas gyártelep ráfizet, de a lényeg, az a nagy szolgálat, melyet a szérum készítésével az emberiség javára tesz. Az üzleti hasznot megszerzik a többi készítménnyel, melyeknek feltalálói Koch, Behring, Erlich, etc.

A Höchst művek alapítása 1862-ben történt. Akkor 5 ember dolgozott benne, ma 1200 van állandóan foglalkoztatva.

Ezek a számok élénk bizonyosságai annak, hogy 65 év alatt milyen utat futott be az emberiség s milyen a német tudás és szorgalom. A világ betegségeinek szenvedése ellen s a gyógyulásért küzdeni oly hatalom, mely indokoltá teszi a kontár szemek ellen való védekezést. Ezért láttunk a Höchst művekből 25-en szemfüles újságírók is csak annyit, amennyit itt az olvasóknak elmondtam. V. D.

Mogyorót az éhes majmoknak.

Valami nagyon érdekes és jellemző látványban lehet részünk, nekünk kisebbségeknek, a mostani politikai válsággal kapcsolatosan. A látvány a maga undortkeltő jellegzetességeivel — talán a politika főboszorkány konyhája körül: Bukarestben, a legtanulságosabb, de jut belőle bőven az istenhátameggetti legeldugottabb fészekbe is, hogy mindenütt gyöyörködhessünk az „éhes“ hivek konkra leső nyálcsurgatásában.

Megint hangosak a pártklubok, kávéházak, kurta fogadók és a legutolsó falusi bacaniától — a fővárosi Capsáig: mindenütt ott látjuk a tíz év óta senyvedve várakozók éhes falkáját, hogy végre végérvényesen bele kanalazzanak a husos fazekak nyálcsorgató leveibe. Milyen csámcsogás készülődik itten? Kíváltként ha egy-egy velős konc is a foghegy alá kerül a drága fazekakból!

Mindenki kész Mániumért akár az életét is feláldozni, mivelhogy a legtöbb jófialatnak — a közhiedelem szerint, — most ő a legügyesebb szakácsa. Törtetők, rangkórságosak, egy kis zsebbe való himmi-hummira éhesek, most mind a Maniu rendíthetetlen hivei. A hintalók koldusainak ilyen sisera hadát látva, lehetetlen fanyar mosoly nélkül elzónázni az épületes és tanulságos politikai látványosság mellett. Az éheseknek végre tele lehet a szájuk, kővérré dagadhat lefetyent tokájuk s nem lesznek széllal bélelve többé terebélyesre szabott zsebeik.

Igazán gyönyörűség ezeket a mozgásokat, bizsergéseket szemlélni, mert jó mérővesszői az emberi gyarlóságnak, anyagias, majom természetünknek. Most demonstrálva láthatjuk, hogy elvek, meggyőződések, hőszi lendületek, s minden ilyen nagy honfui érdemek: megfelelő „ellenérték“ nélkül, honorálás nélkül, kámforrá válhatnak, s csak úgy élhetnek évtizedeken át betokozva, ha a husosfazekak egykor elérhető közelsége, tartja meg bennük a szikkadó életnedveket.

Nahát végre itt az ideje a jó nedvekkal

való megtelítkezésnek! És a megtelítkezni akarókkal megtelnek a pártklubok, a pártvezéri előszobák, a Capsa, a Calea Victoriei, a szerkesztőségek, mert valahol csak tudomására kell hozni a főszakácsoknak, hogy mennyi önzetlen herosza is van az isteni demokráciának és a megindító hősies kitarásnak.

Szép! De én még sem állhatom meg, hogy ne mondjam el Juliánus császár meséjét, hogy kapcsolatba hozzam — e sok szép dologgal — ennek tanulságos velejét:

A mese arról szól, hogy Egyiptom egyik régi faraójának szelidített majmai voltak, melyeket úgy idomítottak, hogy eltudták járni az epirusziak haditáncát is. Ez pedig nagy intelligenciát, lemondást és kitartást követelt a majmaktól. Sisakot és álarcot tettek fejükre, farkukat előkelő bibor öltözet rejtette el és szinte alig hitték a nézők, hogy a majmok nem okos emberek, ha tánc közben látták őket. De egyik nézőnek egyszer csak eszébe jutott, hogy egy marék mogyorót dobjon közéjük. És mi történt? A táncosok leszakgatták magukról a bibort és az álarcot, farkuk kibukkant, négykézlábra ereszkedtek, beharaptak egymásba is a mogyoróért és csámcsogva ropogtatták az olajos beleket.

Sok elvű polgártárs járta eddig méltóság-teljesen az önzetlenség epiruszi táncát, de hogy most mogyorót dobtak közéjük, visító csámcsogó majmokká változtak.

Nem csoda: nagyon megéheztek szegények! Most négykézláb keresgélnek a mogyorók után. G. F.

A romániai gyógyszerészet büszkesége

volt a szászvárosi gyógynövénytelep, melynek megtekintését és tanulmányozását messze külföldről érkező tudósok és szakférfiak is érdemesnek tartották. A nyáron dr. Augustin Béla a budapesti m. kir. gyógynövénykísérleti állomás főnöke, a tavasszal Kirkoska prágai mérnök a csehszlovák kormány megbízásából tanulmányozta tudományos szempontokból a szászvárosi telepet. Még élénken emlékszünk a kolozsvári gyógyszerész fakultás és a bukaresti egészségügyi miniszterium kiküldötteinek látogatására és sok-sok szakmabeli más tudós zarándoklására a gyógynövénytelepre.

S ennek a szépen megindult vállalkozásnak rideg üzleti szempontok miatt most áldozatul kell esnie. A gyógynövénytelep tulajdonosa a zevoi határban fekvő 7 hold kiterjedésű telepet azzal a biztosítással vette bérbe, a földek prima minőségűek. De már az első évben kitűnt, hogy a földek olyan kavicsosak, annyira tizedrendűek, hogy ott a legnagyobb erőfeszítés mellett is csak a laboda terem meg, kb. egy hold kivételével, mely némiképpen használható volt.

Mindezek dacára Faragó gyógyszerész a földek bérlője az idén is megpróbálta szerencséséjét, de hiába. Az erejét túlhaladó anyagi áldozatokat mind hiába hozta, ezen kavicsos talajból kieroszakolni nem lehetett semmit. Noha 3 évre bérelte ki a talajt Faragó gyógyszerész, kénytelen volt már a második év részén (augusztus elején) a maga részéről a szerződést felmondani, mert csalatkozva az ígértékben, vagyis a földek prima minőségében, annak lehetetlen megművelésére további anyagi áldozatokat hozni képtelen volt. Micsém természetesebb, hogy a földek tulajdonosai ragaszkodtak a további bérléshez annál is inkább, mert ezen bérlet kb. évi 5—5¹/₂ ezer leu bért jelentett holdanként, ami egy

oly horribilis ár, amely már beleesik a spekulatörvény kereteibe.

Később a földek tulajdonosai talán mégis belátták követelésük tarthatatlanságát, elállottak a szerződéstől és felesnek adták ki a földeket. A tulajdonosok természetesen követelik rövid záros határidőn belül a telep elhelyezését. És ez a követelés jelenti a telep végét, mert 3 napon belül a kb. egy hold területnyi helyről nehéz tizezreket érő dugványokat kitelepíteni, azokat a hideg, buta ekevas és a telhetetlen rosszakarat az enyészetnek fogja átadni. A rosszakarat onnan is kiviláglik, hogy maga a feles nyilatkozta ki, hogy csak tavasszal kíván ott szántani, amennyiben oda kukoricát akar vetni.

Ilyenkép fog egy európai hírű gyógykönyvtel, a romániai gyógyszerészek büszkesége, városunk egy nevezetessége elpusztulni. Reméljük azonban, hogy az egészségügyi és földművelésügyi minisztérium módját fogja ejteni, hogy jövőre, megfelelő helyen a telep ismét vivágzásnak indulhasson.

Erg.

HIREK.

— **Halálozások.** Biholy Áronné tábornok özvegye életének 68-ik évében f. hó 3-án hosszas szenvedés után meghalt. Temetése f. 5-én volt nagy részvét mellett. — Szárazajtai Ajtay (Gecse) Géza ny. körjegyző életének 56-ik évében f. hó 3-án meghalt. A megboldogultat f. hó 6-án helyezték örök nyugalomra a kitidi családi sírboltba.

— **Cseh-Szlovákia** okt. 28-án ünnepelte meg fennállása 10 éves jubileumát, amelyen a magyarság és németiség nem vett részt, mert reájuk nézve ezen időszak csak a leg-sanyarubb elnyomás időszaka volt. Jellemző, hogy a jugoszláv szkupcina se képviseltette magát, mert a horvátok tiltakoztak, hogy őket a szerbek képviseljék s a csehek a csonka képviselést nem szívesen látták volna. A jubileumon nagy tüntetések voltak. A cseh-szlovákiai magyar egyetemi hallgatók kongresszusukon követelték a kisebbségi ifjuság érvényesülését gátló kulturelles intézkedések megszüntetését. A német kisebbség is mind hangosabban követeli kisebbségi jogait. A jubileumon megjelent Scotus Viator is a nagy cseh barát és egyik nagy cseh lapban elítélőleg nyilatkozik a kisebbségek elnyomása ellen, ami a különben helyes törvények és az azok rosszindulatu végrehajtása folytán áll elő. Így például a törvény szerint ahol a kisebbségek száma a 20%-ot meghaladja, a kisebbségek szabadon használhatják anyanyelvüket a közigazgatás és igazságszolgáltatás terén, de e helyes törvényt úgy játszik ki, hogy a kerületeket aként osztják be, hogy a kisebbségek száma az egyes kerületekben 20%-on alul marad. A magyarok magyar egyetemet, tanítóképezdét is kellene, hogy kapjanak, mert a magyarországi diplomákat nem nosztrifikálják. Massaryk ünnepi beszédében a békerrevizió ellen beszélt, de elismerte, hogy a békeszerződések bizonyos magyarázatra szorulnak.

— **Dr. E. Rusu igazgató-főorvos** Röntgen-laboratóriumát újból megnyitotta. Rendelkedden és szombaton d. u. 5—8-ig. Kvarc-kezelés (ultraviolet-sugarak): hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 5—8-ig. Str. Eminescu 5.

— **Fürdőrend. Gözfürdő hölgyek részére** november hó 8-án és 22-én délután, gözfürdő urak részére bármely szombaton délután. — Kádfürdő csütörtök, péntek, szombat és vasárnap.

— **„Astra” mozgószínház.** Vasárnap, f. hó 11-én d. u. fél 5 és este fél 9 órakor vászonra kerül: „HEIDELBERGBEN VESZTETTEM EL A SZIVEMET” című film. — Megható dráma a diákéletből. Főszereplők: Werner Fuetterer, Dorothea Wieck, Harry Halm, Mary Parker. — Csütörtökön, f. hó 15-én este fél 9 órakor „A SZENT HAZUGSÁG” című film kerül bemutatásra, Karin Michaelis híres német író nő drámája után, elsőrangú német színészek közreműködésével. A n. é. közönség szíves pártfogását kérjük.

— **Esküvő.** Paulini Rudolf és Pfaff Gréti f. hó 8-án esküdtek egymásnak örök hűséget a helybeli ev. templomban.

— **Minden intelligens hölgy és férfi** a szezon legújabb táncujdonságait Kiss Ádám helybeli tánciskolájában egypár órán belül megtanulhatja. Ezentul minden vasárnap haladók részére gyakorló óra, ahol a legújabb táncok tanítva lesznek. — Külön órák eszközöltetnek.

— **Községi bírák, mint anyakönyvvezetők.** Az új közigazgatási törvénynek az anyakönyvek vezetésére irányuló intézkedései a napokban érkeztek le a belügyminisztériumtól a prefekturákra. Igen érdekes az új törvénynek az az intézkedése, amely szerint a jövő év január 1-től kezdve a községi bírák tartoznak az anyakönyvi teendőket községeikben végezni. Egyes esetben adhat ugyan a bíró a községi jegyzőnek megbízást anyakönyvi teendők végzésére, kivéve a házasságok kötését, amelyet személyesen kell eszközölnie. Ha mégis előfordulna olyan eset, amely gátlólná a bírót a házasságkötésnél jelen lenni, akkor már nem a jegyző, hanem az állandó választmányának egy, a bíró által kijelölt tagja helyettesítheti csak a házasságkötés aktusánál. Ugyancsak érdekes intézkedés az új törvénynek az, hogy újévtől kezdve a házasságok kihirdetése alóli felmentéseket a kir. ügyészség fogja adni, valamint az is, hogy a törvénytelen gyermekek törvényesítését a szülőknek utólagosan kötött házasságuk alapján a törvényszéki tanács fogja kimondani. Kíváncsian várjuk, hogy a több községben nagyon mérsékelt intelligenciával bíró falusi bírák miként fognak az új törvény által reájuk hárított anyakönyvi kötelezettségeiknek eleget tenni.

— **A sóárusítás új rendszere.** A monopól vezérgazgatósága a sótermékek elosztásának megszerzésére új szabályzatot készített, mely a sóárudákon kívül új kerületi vagy megyei sóraktárakat állít fel. Ezeknek az új sóraktáraknak engedélyét csak olyan egyéneknek adják ki, akik megfelelő biztosítékkal rendelkeznek arra nézve, hogy a sóárusítás a megye szükségletének kellő ellátását biztosítja. Az új szabályzat szerint ezeknek a raktáraknak koncesszióját első sorban olyan kereskedők kapják meg, akiket erre a kereskedelmi és iparkamara illetékesnek talál. Az új megyei sóárudákat még ez év folyamán felállítják.

— **Borzalmas vasutashalál a piskii álmomáson.** Horváth György piskii fékező egy terhervonat tolatása közben fejfel a két ütköző közé került s holtan bukkott a vasut kerékei alá, melyek testét darabokra szaggatták.

Megengedik kérem,

hogy elmélázzam?

Vasárnap, november 4-ike! Verőfényes őszi napok után szürke álmofelhők nehezdednek a városra. A nekieredt eső úgy mutatkozik, mintha nyolc hétig nem akarna megállani. A kezdete ama szomorú szürke novemberi na-

poknak, melyek mint nehéz bűn nehezdednek az ember lelkiületére.

Uton, utszélen, a szürkeség dacára csupa mosolygós arcokkal találkozom. Mindenki mosolyog. Egy szót nem szól, hanem mosolyog. Kérdelem Bágyé Dancsiulescot, mit mosolygysz olyan sunyin? Hja Domnule, nagy a bukurie a falvakban és azzal tovább áll mosolygó arccal. Kérdelem egy szembejövő fekete ruhás közhivatalnoktól: talán keresztelőre készül, hogy a boldogság úgy kiült a pofacsontjára? Áj, háj, Domnule Alpha, keresztelő? az nálunk fucss, volt már elég, de hát né, ilyen a levegő, az ember 10 év mulva egyszer örvendhet is, nem? A legvilágosabban Csóka barátom fejezte ki magát. Szélesen elémbe áll és harsányan azt kérdi, apoi csine sze tréaszka? Erre boldogan mosolygunk, ketten kétfelé. Minden arcról leordit az öröm és mégsem mer senki sem hangosan örvendezni. Mily lidércnyomás alatt szenvedett a nép, mily borzosító, nehéz bilincseket raktak a múlt potentáit a szenvedő, vért izzadó népre, ha most, midőn a remélhetőleg végérvényesen elintézett rezsím bukásával még csak hangosan örvendeni sem tudunk, csak így magunkban mosolygunk, vagyunk boldogok.

Cenzura? Mily különbözőképpen lett az alkalmazva. Fokmérője a szadista elmének, vagy szebben, fokmérője a kulturának. Még a legjobban az a cenzor alkalmazta, akiről nem is tételeztük fel az intelligencia azon fokát, melyet mástól inkább elvártunk, de akik az intelligenciával csak úgy felületesen pudereztek be magukat. Koszos nyak, puderezett arc.

Szólásszabadság, gyülekezési jog? Választási jog? Hm! Ahányszor hangosan gondolkodott az ember, mindannyiszor féltősen körülnézett, nem-e hallotta a sziguranca? Mert hát nem lehessen tudni, ez az okránára emlékeztető intézmény mit értelméz állam elenesnek.

És hétfőre kiderült, a reggelenkénti nyomasztó köd felemelkedik és verőfényes nap melegíti a lelkeket. Mosolygunk, örvendezünk, de csak úgy némán, magunkba, amellet folyton hátra-hátra pislantunk, nem-e látszik-e meg rajtunk az a bizonyos mosoly, nem-e jön valamelyik Domnule, hogy ránk förmedjen mosolygós arcunkért s becitaljon a prefektusra hivatkozva Dévára az internáló táborba stb. Hát bizony könnyű volt az ilyen megfélemlített népet kormányozni. Csak emelni kellett a kancsukat és fizettünk mint a köles. Ha reánk ordítottak, alázatosan, mint a kúvasz somfordáltunk el. És megtanultuk az állam nyelvét. Ahelyett, hogy igaz művészetel, irodalommal ismertették volna meg, a nyakunkra küldött Alba hercegektől (executiv közegektől) megtanultuk: „é, jés áfára, tács din gura”. Ohá! Mit tudom én, hogy a secretar de plasa alkalmazkodik-e a magas régenstanács azon rendeletéhez, amely az előzetes cenzurát megszünteti? Inkább csak mosolygok tovább, azt cenzurázni nem lehet.

Az öreg fás is folyton mosolyog és magában morfondíroz: most én jövök, most reám kerül a sor. Klabriász közben megkérdi az egyik partnerét: Mondja csak kérem, nincs szükségük egy polgármesterre? Mire az rövidesen csak ennyit válaszol: Miért ne, precedens van már reája.

Feltűnt, hogy egyik kollégám az elaludt „Soliától”, melynek egynehány cikkét őrzöm az asztalfiókomban, amikről alkalmilag majd megemlékszem, vasárnap óta már nem bus-

komor. Azelőtt, ha köszöntünk egymásnak, morgott valamit. Vasárnap óta már messziről, hangosn azt mondja: „Komplimente”. Szóval, ő is mosolyog. Könnyű neki. Ők, a „Solia” most támadnak fel, mi, a „Sz. és V.” most készülünk kimulni.

*

Egy közéleti előkelőség, a nemzeti-paraszt-pártnak oszlopos tagja, nagy lelkesedéssel mutatja a „Curentul“-t, ahol az a bizonyos három láb és a repülő miniszter van lepingálva. Boldogan magyarázza, hogy ez a szoknyás láb az egyiké, a sarkantyus a másiké, a harmadik, a civil a régenstanácsból. Szóval ezen közéleti előkelőség is mosolyog, mosolyog mindenki, mosolyog minden, az almafák is örömmükben újból kivirágoztak. Haj, mégis szeret minket az Isten. Csak a piaci verebeknek mindegy. Ők élnek a maguk világát, nem törődnek kormányval, rendekkel, kölcsönnel, stabilizációval, adóval, ők most is csapatostól tanyáznak a gesztenye-fákon és egyformán piszkítják be a piaci padokat. ALPHA.

Burjánok.

Őszi kora délután volt s a piacnak a sétátere vezető sarkán találkoztam Intim ural. A levegőben ökönyál uszott s a messze sebhelyi hegyek intenzív kékségben sűtkéreztek az őszi napsugárzásban. Intim barátomnak ma rossz kedve volt. Dagadt volt a lába fájos a háta, savanyu volt, mint ama bankba siető kertészeti főszakértő kezében ríktó sárga saját termésű citrom. Mély nyugalom honolt az egész főtéren. Előttünk az almát áruló kofa művészettel megsodort cigarettáját igyekezett nehezen működő öngyújtójával füstölésre birni.

A távolban a patikus ur rohant a Centrális wigwamjába, biztosan tarokkozni. A Himelsberg gasséból az aglegény ur ereszkedett alá s megállva a piac sarkán, azon tépelődött, hogy kundschaftjai közül ma a Tranzi vagy a Boulevard soros-e a délutáni feketézést illetőleg.

Nagy zökkenésekkel egy autó lassította meg futását mellettünk s a benne ülők látva a rajtunk tespedő nagy komolyságot, a magisztrátus tagjainak gondolhattak, mert egy átoknak is beillő bókot szórtak a kövezetre. A takarékos udvaráról vásári zürzavar és indián diadalordítás hirdette, hogy a sok soffőr jelöltnek sikerült egy autobusz bárkát végre mégis mozgásba hozni. Intim ur ennyi történet dacára is látva, hogy én inkább pletykát akarok tőle, végre megszólalt: Mond kérlek, hányadika van ma? Hetediké, felelek én prompt és udvariasan várom, hogy miért fontos neki a dátum. Mond kérlek, folyó hó hetediké? Kérde még ártatlanabban, miközben sziszegve és nehezen lépve eltűnik a bank kapujába.

*

A rosszul sikerült délután után, az esti korzón, találkoztam megint Intim ural. A kicsi kaszinóból jöttünk fel, miután annak tulajdonosa szokása szerint megint egyszer nem volt a porcellánjai között található s a fényárban uszó kirakatok között, huzódtunk a piac felé. A járdát ellepő bakfisok és az egész utcát betöltő rettenetes csatorna büz közepette csak lassan mozoghattunk előre. Előttünk a főszinész ur declamáta valamelyik szidarab nagy szerelmi jelenetét szive lángalobbantójának, ki látogatába érkezett a fekete hegyek országából, kinek kökény szeméből határozottan látni vélték, hogy egy fess hadnagyra gondol e pillanatban.

A kaszinóból hazaszállingozó csoportok minket is otthonunk felé irányítottak. Szerettem volna ugyan Intim barátomtól még egy

pár pletykát hallani, de a találkára vonatkozó megállapodásunkat megsemmisítette egy vicével. „Iszol velem vacsora után egy feketét” kérdezte, feleletemre, hogy azt nem iszom, mert nem tudok aludni tőle, — szerényen megjegyezte, hogy ő éppen fordítva van vele, ha alszik, nem tud feketét inni. Ilyen buta vicc után, jobbnak láttam inkább lefeküdni, — pletykáljon más e számba az olvasóknak s ne Diszkrét Pista

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul curator a masei falimentare firmei Stern & Roth anunț că masa falimentare care consta din marfuri și diferite articole (piele, articole pentru cisanarie, aranjamentul etc.) trecute în inventarul falimentar sub pos. 1—196, a căror valoarea de cumpărare este 240.872 lei, iar valoarea de estimare 188.270 lei, se vor vinde prin licitație la Deva în biroul advocației dlui Dr. Arpad Laufer, președintele comitetului falimentar, în 22. Noembrie 1928 orele 4. p. m.

Ofertele scrise și închise se vor înainta dlui Dr. Arpad Laufer avocat președintele comitetului falimentar, Deva Str. Aurel Vlaicu No. 6. până la 22. Noembrie 1928 orele 12 din zi, unde se pot vedea și condițiunile detaliate ale licitațiunei, care sunt a se subscrie de către doritorii de a participa la licitația.

Magazia de mărfuri se poate vedea în orele de birou (8—12 a. m. și 3—6 p. m.) prin intervenția subsemnatului. Tot la subsemnatul se poate privi și inventarul în același timp.

Orăștie, la 5. Noembrie 1928.

Dr. August Martini,
massacurator.

Értesítés!

45 1—3

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy az idei szezonra nagy választékban és mindenféle nagyságban már megérkeztek a legjobb minőségű

galoschni és hócipők

melyek nálam a legolcsóbb árban szerezhetők be. Tisztelettel:

KOOTZ RUDOLF,
bőr- és cipőüzlete, gyári lerakata.

Hölgyek figyelmébe! Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy jóhírű régi üzletembe **női fodrászatot** vezettem be, hol ondolás és manikűrözés a legkényesebb izléseknek is megfelelően eszközöltetik. Szives pártfogást kér **özv. Schönhardt Viktorné.**

FIGYELEM!

Uj autó-taxi.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy egy kényelmes **luxus-autót** hoztam forgalomba, mellyel bármely hosszabb vagy rövidebb utra **nagyon olcsó árért,** éjjelnappal a t. közönség rendelkezésére állok.

Szives pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel: 41 2—4

NAGY FERENC,
Strada Gheorge Barițiu Nr. 1.

Légköri zavarok nem bántják,
s a legtökéletesebb
műélvezetben lesz része, ha

Parlophon

grammaphonon

Parlophon

lemezekről

hallgatja otthonában a
világ legnagyobb művészeit.

▼▼

▼▼

E világhírű márka gyártmányai
feltűnő olcsó árban a
„Szászvárosi Könyvnyomda Rt.”
papirkereskedésében kaphatók

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120,
negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!